

Fremtidens natur

i Hørsholm Kommune

Danmarks
Naturfredningsforening

Danmarks Naturfredningsforening er Danmarks største grønne forening. Den er stiftet i 1911 og har i dag en afdeling i hver kommune. Foreningens overordnede og langsigtede mål er, at Danmark bliver et bæredygtigt samfund med et smukt og varieret landskab, en rig og mangfoldig natur og et rent og sundt miljø. Vi arbejder for befolkningens muligheder for gode naturoplevelser og med emner som naturbeskyttelse, miljøbeskyttelse, planlægning, adgang til naturen, lovgivning og oplysning.

Foreningen har ca. 140.000 medlemmer, heraf ca. 900 medlemmer i Hørsholmafdelingen, hvilket svarer til ca. 8 % af husstandene i kommunen. Foreningen arbejder især med den danske natur og mulighederne for at opleve den. Mere brede miljøemner er også indenfor arbejdsområdet ligesom internationalt engagement især gennem EU og Danmarks nærområder, Østersøen og Nordsøen. I arbejdet med den danske natur søger Danmarks Naturfredningsforening at sikre, at tabet af den biologiske mangfoldighed standser. Derfor beskæftiger foreningen sig også med land- og skovbrugets produktionsmetoder, der har afgørende indflydelse på naturens vilkår.

Du har brug for naturen. Og den har brug for dig!

Danmarks Naturfredningsforening
Tlf. 39 17 40 00
dn@dn.dk
www.dn.dk

Indhold

	Side
Det vil Danmarks Naturfredningsforening i Hørsholm	4
Hørsholm - kommunen hvor storslået natur mødes	6
Øresundskysten	8
Åndehuller øst for Kongevejen.....	10
Usserød Å - En perlerække af oplevelser	12
Sjælsø – en af Nordsjællands juveler	14
Landzonen vest for motorvejen – den sidste rest af åbent land	16
Kommunens fremtidige rolle for vor natur	18
Naturen i Danmark - nu og i fremtiden	20
Sådan forvaltes naturen i Danmark	21
Ordforklaring og litteraturliste	22

Slotsparken.

Det vil Danmarks Naturfredningsforening i Hørsholm

Kirstinebakken.

I Hørsholm er der vist ingen forskel på Danmarks Naturfredningsforenings ønsker for kommunens udvikling og kommunens overordnede politiske mål, nemlig at fastholde Hørsholm som en blå og grøn kommune.

Kommunalreformen

Med kommunalreformen har kommunen fra 2007 fået overført en forøget ansvarsbyrde indenfor en række tunge og ofte specielle - men altid betydningsfulde - sagsområder. Dette bliver en stor udfordring og opgave, som skal løses.

Det er vort ønske at bistå den politiske proces med at fastholde et langt sigt i en travl hverdag, hvor her-og-nu spørgsmål let kan komme til at dominere den politiske dagsorden.

Kun ved at fastholde det lange sigt kan vi undgå, at vor kommune gradvis - i små ryk - mister sin identitet. Det kan være meget svært i en hektisk hverdag, at se den enkelte lille sag i en overordnet sammen-

hæng. Men hvis det ikke sker, flyttes målestokken - måske umærkeligt - hele tiden, indtil der ikke er brug for nogen målestok længere.

Ønsker til fremtiden

Vi ønsker, at man også i fremtiden kan opleve kystlinjen, de lokale åndehuller og et storslået landskab med et uforstyrret dyreliv, - og gerne en tidlig sommermorgen mens duggen er ved at forsvinde.

Men et rigt dyreliv kommer ikke af sig selv. Hvis vi ønsker en rigdom i naturen - og det gør vi - er det vigtigt at fremme mulighederne herfor.

Ved et tilbageblik, må vi alle erkende, at der er sket en forarmning af naturen. - Det har selvfølgelig ikke været bevidst, og netop derfor, er det vigtigt at være opmærksom på, at selv tilsyneladende små indgreb eller ændringer kan vise sig at have stor betydning. Hidtil som oftest negative. Men i Hørsholm har vi oplevet genslyngningen af Usserød Å, som et positivt eksempel på berigelse af naturen.

Målrettet indsats

Der er ingen tvivl om, at Hørsholm Kommune naturmæssigt er meget begunstiget, og at borgerne sætter pris derpå. Det er derfor vigtigt, at være opmærksom på, at uden en bevidst og målrettet indsats vil store herlighedsværdier forsvinde for altid. Vi tror også på, at gode resultater bedst nås ved samarbejde og gensidig respekt.

Mål for de kommende år

Den overordnede planlægning understreger også betydningen af Hørsholm Kommunes naturværdier, idet Hovedstadens Nye Grønne Ring og projektet for Nationalpark Kongernes Nordsjælland naturligt kunne mødes ved Sjælsø. Hørsholm Kommune får på denne måde en naturmæssigt central placering i regionen.

I Hørsholm Kommune, hvor Danmarks Naturfredningsforening søger at kombinere det bymæssige og det naturmæssige, har vi derfor følgende mål for de nærmeste år:

- Adgang for offentligheden til vores kyst skal sikres, og der bør hægges om det fri udsyn til Øresund. Samtidig skal det åbne miljø langs Strandvejen bibeholdes.
- Der skal være en høj naturværdi i de "åndehuller", som findes inden for det bymæssige område af kommunen.
- Naturværdierne i søer og damme samt langs Usserød Å skal sikres eller genskabes.
- Fisk skal have mulighed for at passere opdæmningerne og komme op ad åen.
- Vandkvaliteten i vore søer og vandløb skal forbedres, så de vedtagne mål opfyldes.
- Tilførslen af spildevand og urensset vejvand bør derfor begrænses mest muligt og helst helt ophøre.
- Området vest for motorvejen skal bevares som landzone med skov og åbent land.
- Her skal det være muligt at opleve naturen gennem lokale og sammenhængende stiforbindelser samt stilhed og den mørke nattehimmel.
- Nationalpark Kongernes Nordsjælland udstrækkes til også at omfatte området ved Sjælsø.

Usserød Ådal.

Sjælsø, kysten set fra søen.

Udsigt fra Stumpedysse Hegn.

Hørsholm - kommunen hvor storslået natur mødes

Sjælsø - en flot juvel i et storslået landskab.

Folehaveskoven er også et besøg værd.

Nyd Øresunds salte vand og friske luft.

Se engkabbelejen på en tur over engen.

Oplev hjorte med kid.

Hørsholm Kommune har en ene-stående naturmæssig beliggenhed som forbindelsesled mellem to store naturområder, nemlig: Hovedstadens Nye Grønne Ring og den kommende Nationalpark Kongernes Nordsjælland.

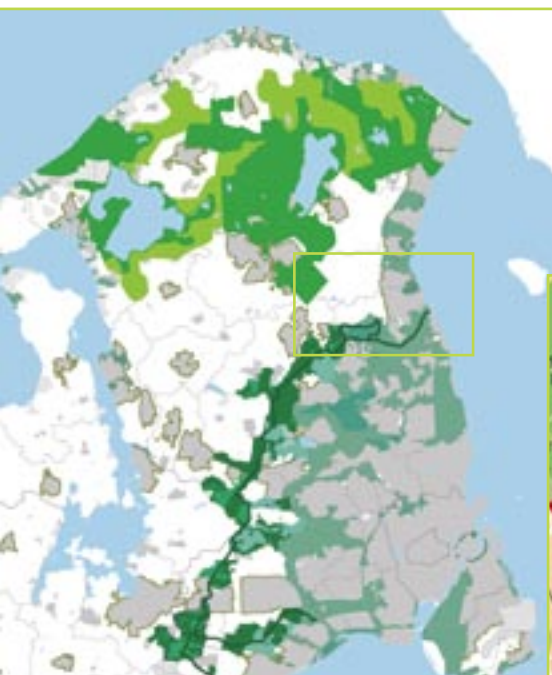
Den grønne ring

Hovedstadens Nye Grønne Ring strækker sig fra Køge Bugt op til Sjælsø og videre til Rungsted. Omtrent 45 % af Sjælsø ligger i Hørsholm Kommune, og kommunen indtager derfor en vigtig rolle i denne stort tænkte plan. Næsten alle arealer rundt om Sjælsø er sikret ved fredninger. De

storslåede udsigter fra nord og syd over Sjælsø blev fredet allerede så tidligt som i 1950. Samtidig er arealerne ved Sjælsøs vestlige og østlige ende pålagt egentlige landskabsfredninger i 2000 og i 2006. For de militære øvelsesarealer vest for Sjælsmark Kaserne træder fredningen dog først i kraft når den militære brug af arealerne ophører.

Et attraktivt sted at bo

Store sammenhængende naturområder vil fremover blive endnu mere efterspurgt end i dag. Det vil ske i takt med at der inddrages endnu mere jord til byudvikling i regionen. Hørsholm Kommunes naturmæssigt strategiske placering, som tilmed er sikret ved de omfattende fredninger, vil derfor betyde, at Hørsholm Kommune - i endnu højere grad end nu - også fremover vil blive betragtet som et attraktivt sted at bo.

Hovedstadens Nye Grønne Ring og Nationalpark Kongernes Nordsjælland mødes naturligt i Hørsholm Kommune.

Hørsholm - hvor to naturparker mødes med Øresund.

Nationalpark Kongernes Nordsjælland

I sommeren 2005 er der på Miljøministerens initiativ udarbejdet et pilot-projekt for Nationalpark Kongernes Nordsjælland. Projektet, som er meget visionært og veldokumenteret forener store naturmæssige og kulturhistoriske værdier. Forslaget berører ikke direkte Hørsholm Kommune, men det er - naturmæssigt - så tæt på vor kommune, som det næsten kan komme. Den sydligste del af selve nationalparken udgøres nemlig af Store Dyrehave, som grænser op til Tokkekøb Hegn og det meget smukke område ved Store Dam. Såfremt nationalparkforslaget realiseres, vil den vestligste del af kommunen omkring Kettinge, som også er et meget værdifuldt landskab, danne et bindeled til de fredede naturområder omkring Sjælsø.

Kongernes Nordsjælland er én blandt syv måske kommende nationalparker i Danmark.

Øresundskysten

Hørsholm Kommunes kyst langs Øresund er godt 6 km lang. Udover strækningens varierende natur omfatter dens rige mangfoldighed historiske, kulturelle, rekreative og æstetiske værdier som det er overordentligt vigtigt at værne om.

Naturoplevelserne

Naturoplevelsen præges af det stor-slåede i mødet mellem elementerne, af vandets uendeligt skiftende karakter, af den store himmel og de mægtige skyer over den svenske kyst, af solens og månens gang og af stjernehimlen over sundet. Men

også af oplevelsen af nærheden til vandet, børnelegen i strandkanten, krabbefiskeriet fra badebroerne, vandfuglenes liv, af bad og sol.

I Danmark er strandbredder og andre kyststrækninger åbne for færdsel til fods. Loven fastslår også, at adgangen ikke må forhindres eller vanskeliggøres.

Adgang til oplevelser

Herlighedsværdierne langs Øresundskysten er store, men der er desværre en tendens til at søge at hindre den almindelige mulighed for at nyde disse. Hindringerne sker ved enten at lade hånt om gældende bestemmelser eller ved fysiske spærringer eller tvivlsom skiltning.

Det største område med synlig offentlig adgang er Rungsted Havn, som indtager en central plads i fritidslivet i kommunen, og som byder på mange rekreative muligheder. Mikkelsborg Strandpark på grænsen til Fredensborg Kommune er et mindre, fredet, område med offentlig adgang og opholdsmuligheder. Parken har et meget uregelmæssigt areal med spredt privat bebyggelse op til det offentlige område. Dette betyder, at Strandparken ikke endnu har den benyttelse, som den fortjener. Fra Mikkelsborg til havnen går vejen tæt på vandet med de deraf følgende meget varierende indtryk og oplevelsesmuligheder.

Udsynet til og over Øresund blev allerede i 1919 sikret ved en ca. 500 meter lang udsigtsfredning nord for havnen til Vallerød bygrænse. Alligevel er der i dag eksempler på, at bestemmelsen negligeres. Det er vigtigt - også for områdets identitet - at udsigtsfredningen bliver respekteret.

Adgangsforhindringer

Strækningen syd for havnen er præget af bebyggelse, som ofte ligger meget tæt på vandkanten. Størstedelen af kysten er højtliggende med mange af beskyttelsesforanstaltninger i form af glaciser, store stenansamlinger samt betonmure, og passagen langs kysten er ofte meget vanskelig. En naturlig kystskrænt er et overordentligt sjældent syn.

De mange hindringer samt diverse skilte betyder, at mange må afholde sig fra at gå en berigende tur langs vandkanten.

Kysten er sart

Kyststrækningen er sart, og dens identitet og værdier vil nemt kunne påvirkes negativt af forhøjelse og fortætning af bebyggelsen, udvidelser af vejanlæg og manglende respekt for gældende bestemmelser.

En smuk, naturlig kystskrænt ud til Øresund er desværre et sjældent syn.

Naturklagenævnet har fastsat 1,0 m som maksimal højde for hegn og beplantning for at udsigten til Øresund sikres.

Betonmuren er en effektiv hindring for den vandrende.

Ulovlig skiltning afholder mange fra en tur langs kysten.

Åndehuller øst for Kongevejen

Det grønne område ved Nattergalevej/Kirstineparken er til stor glæde sommer og vinter.

Der er masser af dejlig natur i Hørsholm Kommune, og de fleste borgere bor tæt på skov og vand med mulighed for mange gode naturoplevelser. Normalt tænkes især på statsskovene Rungsted Hegn og Folehaven samt den fredede skov ved Kokkedal - og ikke mindst på Øresund. Men herudover er der mange mindre, rekreative åndehuller rundt om i byområdet, som også har brug for beskyttelse.

Der er et rigt fugleliv ved Vallerød Gadekær; og hejren står der ikke forgæves.

Grønne områder under pres

Hørsholm er en relativt stor by med en infrastruktur, der hele tiden er under stærkt pres af den udvikling, der permanent hviler på byer i nærheden af en hovedstad. Det er derfor vigtigt at holde sig for øje, at de grønne områder hele tiden er under pres, så naturen ikke bliver sorteper i denne udvikling.

Danmarks Naturfredningsforening i Hørsholm finder det derfor også meget vigtigt, at sikre de bymæssigt beliggende lokale åndehuller. F.eks. Bolbroengen, oprindeligt kaldt Mosen, der er et smukt område med et rigt fugleliv af bl.a. høge, musvåger, ugler og hejrer. Området ved Vallerød Gadekær er også et dejligt område med stor lokalhistorisk betydning og et rigt dyreliv.

Ved Nattergalevej/Kirstineparken finder vi et stort åbent rekreativt område til stor glæde for de omkringboende ikke mindst om vinteren, hvor det bliver til mange spændende kælketure for børn og voksne.

Historiske områder

Den bymæssige fortætning, der gennem de sidste par år har fundet sted omkring Dronningedammen og Ridebanen, giver ekstra grund til at værne om det historiske og smukke område omkring Hørsholm Kirke. I anlægget omkring kirken fornemmes stadig de store linjer i det kongelige haveanlæg fra det forsvundne Hirschholm Slot og fra de store åbne plæner går turen over den lille bro til det mere lukkede have- og skovrum.

Små biotoper

Levende hegn, gravhøje, grøfter, haver og vejrabatter er småbiotoper, som er vigtige levesteder for dyr og planter og en afgørende forudsætning for, at planter og dyr kan trives i vort område.

Vi har en lille, men dog væsentlig, skov i den nordvestlige del af byen, Breette Skov, der er under stærkt pres fra alle sider. En smuk bøgeskov, som er til stor glæde for både mennesker og dyr i området, og en flot markering af bygrænsen.

Den bynære natur

Byen vil blive "fattig", hvis man ikke passer på den nære natur. Vi har i vores område ca. 53 søer, der ligger i byzone. Disse søer er tilholds- og levesteder for mange af de dyr og planter, vi ikke umiddelbart ser til daglig, og de udgør et væsentligt element i dyrenes mulighed for at klare sig i byområdet. Det er derfor vigtigt, at kommunen tager disse søer alvorligt og hjælper med råd og bistand til de berørte lodsejere.

Levende hegn og grøfter er vigtige levesteder for dyr og planter.

Blandt andet svanen ses i mange søer.

Usserød Å - En perlerække af oplevelser

Usserød Å snor sig som et natur- og kulturhistorisk bånd fra Sjælsø indtil den løber sammen med Nive Å i Fredensborg kommune for at ende i Nivå Bugt. Den har i tidens løb altid spillet en central - om end meget forskellig - rolle i egnens udvikling.

Landskabet

Landskabet langs åen er meget varieret. Vest for motorvejen er åen delvis skjult i det småbakkede terræn, og stadig på en stor del af strækningen præget af en hårdhændet regulering i midten af 1800-tallet. Lige øst for motorvejen passerer åen mellem to markante højedrag, som understreger de kræfter, der dannede landskabet i istiden.

Mortenstrupgård er markant i Usserød Ådal.

På strækningen indtil Stampedammen er åen nu genslynget og indgår i et storslået landskab, Usserød Ådal, som nu er under fredning. Og der er mange gode oplevelser, når man færdes ad stien, som følger åen op til kommunegrænsen mod nord.

Åen er opstemmet tre steder i Hørsholm Kommune, ved Stampedammen, Fabriksdammen og Mølledammen, som alle er markante indslag i Hørsholms bynatur. Desværre er den nordligste del af åen nær Mølledammen præget af tætliggende bygninger og samt bagsiden af en oplagsplads nær Nordforbrænding.

Vandet i åen

Det fascinerende billede vi har af åen, når vi går tur langs den, vil ikke altid være det samme, hvis vi bevægede os under vandoverfladen. Der har været perioder med fiskedød og vandet har stadig ikke den kvalitet, som skulle være nået.

I perioder med kraftig regn sker stadig en kraftig udledning af opspædet spildevand og urent overfladevand fra afløbssystemet. Og tilstrømningen fra den rørlagte Blårende, som kommer fra Dronningedammen og Hørsholm Midtpunkt er tydeligt anderledes end åens eget vand.

En rig - og bynær - natur

Området langs Usserød Å byder trods den bynære beliggenhed på mange naturmæssige oplevelser og et rigt fugleliv. Der er observeret ca. 80 forskellige fugle på den korte strækning fra motorvejen til Mølledammen.

Rigdommen skyldes kombinationen af småskove, krat, usprøjtede arealer, åbne marker, det rindende vand, genslyngningen samt de store vandflader ved dammene.

Det er derfor muligt indenfor få hundrede meter at se tårnfalk, musvåge og fiskehejre og i sommernatten at opleve nattergalens sang. Dertil kommer sjældne fugle som vandstær og isfugl. Der er kort sagt oplevelser både sommer og vinter.

Der græsser nu køer hver sommer langs åen. Derved plejes naturen, og der skabes mulighed for at genskabe en naturlig engvegetation samtidig med at dyrene giver liv i landskabet og spreder glæde hos forbipasserende.

Køerne langs åen giver gratis naturpleje og genskaber en naturlig engvegetation.

Kombinationen af småskove, krat, usprøjtede arealer, åbne marker og rindende vand giver både isfuglen og fiskehejren gode livsvilkår.

Sjælsø - en af Nordsjællands juveler

Udsigten til Sjælsø husker man. Billedet her er fra en ejendom på nord-siden af søen.

I det sydvestlige hjørne af Hørsholm Kommune ligger en af Nordsjællands største og smukkeste naturperler: Sjælsø. Den strækker sig ca. 3 km i øst-vestlig retning og er ca. 1,2 km på det bredeste sted. Den sydlige del af søen ligger i Rudersdal Kommune, mens den vestlige del ligger i Allerød Kommune. Det er derfor åbenbart, at forhold vedrørende søen kræver koordination og samarbejde imellem alle kommunerne.

Historien bag Sjælsø

Sjælsø har gennem tiderne været anvendt til utallige formål. I 1800-tallet var vandet en vigtig energikilde til driften af den militære klædefabrik i Usserød. Indtil 1898 var den ejet af kronen, da den blev udbudt til salg ved offentlig auktion. Den blev købt af 3 fiskere, hvorefter der de næste 100 år blev drevet ålefiskeri på søen. I 1932 købte Gentofte Kommune søen, med henblik på at sikre muligheden for at indvinde drikkevand fra søen, hvilket skete fra slutningen af 1960'erne til indvindingen blev indstillet i 1998, på grund af faldende forbrug af drikkevand. Siden 1930'erne er der indvundet betydelige mængder grundvand umiddelbart rundt om søen til drikkevand. Denne indvinding indgår som en vigtig grundpille i forsyningen af rent drikkevand til borgerne i Hørsholm.

Søbredden byder også på store oplevelser.

Fugle og fisk i Sjælsø

Selv for ikke-fuglekyndige er det tydeligt, at der er et sjældent rigt fugleliv på og omkring Sjælsø. Der er fra 1976-2000 således registreret 165 forskellige arter. Heraf 74 ynglefugle inkl. den rødlistede engsnare og 91 raste- og trækfugle, bl.a. karmindompap og rød glente. Søen er ved at genvinde en god og alsidig fiskebestand efter en længere periode, hvor den i højere grad var præget af forureningen, og i dag er der en stor bestand af velvoksne aborrer, samt et stort antal gedder og der er tillige sandart og ål i søen.

Grågæs er blandt de fugle, som kan opleves ved Sjælsø.

Rent vand er vigtigt

Sjælsø modtog gennem mange år rensat eller urensat spildevand fra de bebyggelser, som opstod rundt om søen. I 1960'erne blev der anlagt spildevandsledninger uden om søen, for at man kunne udnytte vandet til drikkevand.

Den tidligere spildevandstilførsel og overløb til søen under regn har bevirket, at indholdet af næringssaltene kvælstof og fosfor fortsat er meget højt. Det er først i løbet af 90'erne at der er begyndt at vise sig et svagt fald i indholdet af kvælstof.

Der er endnu ikke set fald i indholdet af fosfor, da det stadig frigives fra bundsedimentet.

Regionplanen kræver, at vandet i Sjælsø skal kunne anvendes til drikkevand. Det betyder, at søen i særlig grad skal beskyttes mod påvirkning og aktiviteter, der kan medføre forringelser af vandets kvalitet. I dag forekommer der stadig udledning af opspædet spildevand under kraftig regn fra de vandløb, som fører til Sjælsø. Der er også næsten hvert år opblomstring af blågrønalger, som også påvirker Usserød Å.

Det er derfor af mange grunde vigtigt, at der fortsat - i fællesskab - arbejdes på at få reduceret spildevandsbelastningen til Sjælsø.

Landzonen vest for motorvejen - den sidste rest af åbent land

Hørsholm Kommune vest for motorvejen udgør et samlet landskab, hvor man kan opleve det åbne land med frodige marker indrammet af levende hegn og mange mindre øer af skovbevoksning. Området er en af juvelerne i den sammenhængende grønne struktur, der strækker sig fra Øresund ind i landet, som en del af Hovedstadsregionens Grønne Ring, der ender ved Køge Bugt. Området udgør også den sydlige afgrænsning af den planlagte Nationalpark Kongernes Nordsjælland. Dermed er landzonen vest for motorvejen en meget vigtig brik i et sammenhængende naturområde i Hovedstadsområdet.

Værdifuldt landskab med regional betydning

I Regionplanen 2005 er næsten hele området syd for Grønnegade/Isterrødvej udpeget som værdifuldt landskab på baggrund af de landskabs-, natur- og kulturværdier som findes i området, og der er en stærk, sammenhængende, visuel oplevelse af landskabet, som skal fastholdes og beskyttes.

Landskabets store betydning understreges af at hele området omkring Sjælsø er sikret ved fredning, og at Sjælsmark Kasernes areal er udlagt til offentlige rekreative formål.

Militæret sikrer sammenhæng i enestående naturområde

Militærets opgave som beskytter af det danske land, har fået nyt indhold med fredningen af det 565 hektar store øvelsesterræn; en fredning, som træder i kraft, når forsvaret forlader området.

Det meget varierede, åbne og kuperede landskab, som kun findes få

andre steder i Hovedstadsområdet, giver store muligheder for naturoplevelser. Der er et bredt udsnit af naturtyper, som spænder fra tørt til sumpet, fra gammel skov til ny opvækst, fra græsningsenge til nyoprodet jord med pionersamfund.

Den ekstensive drift, der har fundet sted i militærets tid, har bevirket, at området i dag rummer et meget rigt og varieret dyre- og planteliv. Det omfatter nu mere end 380 plantearter, og arealet, som i dag er et vigtigt spredningsområde for dyr og planter, giver et godt billede af, hvordan Nordsjællands landskaber kan udvikle sig naturligt.

Fra overdrevslandskab til herregårdslandskab

I landzonen er der stadig landsbyer, som fortæller om egnens udvikling og historie, ligesom der er mange enestegårde, dvs. gårde, som aldrig tilhørte et landsbyfællesskab, fordi jorderne var for magre.

Som modsætning til landsbyerne finder vi ved Sjælsøes østende Neb-

begård, der er centrum i et herregårdslandskab med beskrivelser tilbage fra middelalderen, og en senere historie, der knytter sig til hoffet og Hirschholm Slot. Det store slæde landskab omkring Nebbegård og Sjælsøes østende er netop blevet fredet i 2006.

Med fredningen af arealerne ved Sjælsøes østende bevares det karakterfulde herregårdslandskab omkring Nebbegård. Den kommunalt ejede Askehavegård ses i baggrunden.

Sjælsmark Kaserne - et fremmedelement i landskabet

Hensynet til landets forsvar diktet rede ud fra en militær planlægning, at Sjælsmark Kaserne blev anlagt i 1950'erne. Med nedlæggelsen i 2005 er kaserneområdet nu underlagt den almindelige, civile, planlægning. - Det er Danmarks Naturfredningsforenings håb, at dette vil indebære, at området på ny kommer til at udgøre et harmonisk element i det landskab, hvis storhed alle i dag erkender.

Det åbne land skal kunne opleves

Dufte, dyr, lys og lyde i landskabet opleves bedst til fods eller på cykel; - og for en familie, er det en god måde til fælles oplevelser. Men trafikken på vejene er stor, og der er kun få stier i det åbne land.

Det er derfor vigtigt, at der etableres stier i hele området, og vi støtter den plan, som kommunen har lagt. - Det er dog et åbent spørgsmål, om det i tilstrækkeligt omfang, kan ske ved frivillige aftaler, sådan som det hidtil har været forsøgt.

Der er et rigt dyreliv i den vestlige del af kommunen, som bare venter på at blive oplevet.

Istiden har sat sit tydelige præg på Stumpedysses Hegn. Mærkværdigvis er området på billedet ikke udpeget som værdifuldt landskab, selv om det byder på en utrolig oplevelse.

Kommunens fremtidige rolle for vores natur

Kommunernes nye opgaver er mange, blandt andet myndighed for tidligere amtsvandløb. Skal vi have flere tunneler som ved Usse-rød Å til glæde for dyr- og planter spredning?

Hørsholm Kommune kommer fremover til at spille en væsentlig større rolle i forvaltningen af vore naturværdier.

Kommunens nye rolle

Med amternes og HURs forsvinden efter 2006 overdrages mange overordnede og ofte specialiserede eller tværgående opgaver til de enkelte kommuner. De nye opgaver omfatter så forskellige områder som sundhed, beskæftigelse, det sociale område, specialundervisning, erhvervsservice, kollektiv trafik og veje, natur, miljø og planlægning, kultur, tværgående borgerbetjening.

Vigtigt med specialviden

Det må formodes, at det kun vil være nogle få af de allerstørste kommuner, som vil kunne rumme og fastholde medarbejdere med en specialviden og indsigt svarende til amternes. Varetagelsen af de planlægningsmæssige og naturrelaterede emner vil derfor stille ganske betydelige krav i de fleste kommuner.

Samarbejde mellem kommunerne

Naturen stopper ikke ved kommunegrænsen, og initiativer til koordinering og samarbejde mellem kommunerne vil derfor være hensigtsmæssige, ja nødvendige, i endnu større omfang end hidtil.

Opgavernes omfang og kompleksitet nødvendiggør også et åbent internt samarbejde i kommuner af en almindelig størrelse. Det kræver en klar prioritering fra det politiske niveau og fra den overordnede ledelse.

De mange nye ansvarsområder giver - ud over forpligtelser - også muligheder for at Hørsholm Kommune kan realisere ønsker, som tidligere har krævet medvirken eller velvilje fra andre myndigheder. Der er nok at tage fat på!

Kommunens nye opgaver indenfor naturområdet:

- Registrering, tilsyn og dispensationer i forbindelse med beskyttede naturtyper (søer, moser, vandløb, overdrev, m.v.).
- Administration af byggelinjer (skovbyggelinje m.v.).
- Regulering af og tilsyn med offentlighedens adgang til det åbne land.
- Friluftsreklamer.
- Naturforvaltning.
- Myndighed for tidligere amtsvandløb. Dvs, Usse-rød Å. (Men kun indenfor kommunegrænsen).
- Vandboringer.
- Indsatsplanlægning for grundvandsbeskyttelse i statsligt udpegede områder.
- Alle amtsvejene, undtagen Isterødvejen.

Dertil kommer, at kommunerne også bliver ansvarlige for planlægning af de overordnede emner, der nu er fastlagt i regionplanen.

Bør fisk kunne vandre op ad vores åer? Her er der f.eks. en højdeforskel på ca. 1,5 m.

Hvordan beskyttes vores søer? Information er nødvendig.

Udsigten til Sjølsø er fredet. Hvor er søen? Nåh, der er søen!

Hvad gør vi ved fiskedød i Usse-rød Å?

Rungsted Havn venter forude! Kan vi færdes langs kysten?

Naturen i Danmark - nu og i fremtiden

Hvordan har naturen det i Danmark? I 2001 slog Wilhjem-udvalget fast: "Kvaliteten af Danmarks natur og biodiversitet (biologisk mangfoldighed) har ikke tidligere været så ringe". Wilhjem-udvalget bestod af en lang række organisationer og personer fra landbruget, universiteterne, ministerierne og de grønne foreninger. Derfor blev udsagnet også taget alvorligt.

Årsager til den ringe naturkvalitet
Der er flere årsager til, at det er sådan. De vigtigste er:

- Naturen har for lidt plads
- Vandet er forsvundet fra landskabet
- Næringsstofferne forurener naturen
- Lysåbne naturtyper gror til, fordi de ikke plejes
- Naturområderne er for små
- Naturområderne er for opsplittede

Sammenhængende natur

For at hjælpe på den situation foreslår Danmarks Naturfredningsforening, at der etableres et grønt naturnet, som består af den allerede eksisterende natur, ved genopretning af den natur, der er forsvundet og ved etablering af ny natur. I dette hæfte peger vi på Hørsholm Kommunes betydning for en sammenhængende natur.

Konkrete initiativer

Det forudsætter, at store områder ikke vil blive udnyttet så intensivt, som det er tilfældet i dag. Der er derfor nogle grundlæggende forhold, Danmarks Naturfredningsforening mener skal ændres både inden for og uden for naturnettet:

- Belastningen af naturen med næringsstof skal reduceres væsentligt – hvad enten det er til søer, vandløb, havet eller land naturtyper, der alle er følsomme over for kvælstof og/eller fosfor.
- Lysåbne naturtyper skal være pålagt plejepligt, herunder pligt til afgræsning.
- Der skal etableres beskyttelseszoner mod ammoniakforurening omkring natur, der er særlig følsom over for kvælstof.
- Alle offentligt ejede landbrugsarealer skal drives uden pesticider og helst drives økologisk.
- Der skal være forbud mod at gødske og sprøjte naturområder, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens §3 samt mod at gødske, sprøjte og jordbearbejde i fredskov.
- Gamle levende hegn og permanente græsmarker skal være omfattet af en generel beskyttelse i naturbeskyttelsesloven.

Sådan forvaltes naturen i Danmark

Fredninger

Omkring 5% af Danmarks areal er fredet. Fredninger har til formål at bevare et område i en bestemt tilstand eller at fastlægge en særlig drift, så området udvikler sig hen mod en bestemt, ønskelig tilstand. Fredninger er enestående, fordi en fredning kan fastlægge rammer for et områdes drift ud i al fremtid. Derfor er fredning den ultimative form for naturbeskyttelse.

Fredskov

De fleste private skove og alle offentlige skove er fredskov, hvilket vil sige, at ejerne er forpligtet til at anvende arealerne til skovbrugsformål og til at dyrke dem efter skovlovens krav om god og flersidig skovdrift. Det vigtigste krav er, at fredskovsarealerne skal være bevokset med skov, der holdes i god stand og på længere sigt forbedres. Træerne må ikke fældes, før de er hugstmodne, og de skal hugges, så de ikke ødelægger skovens variation og stabilitet. Fredskovspligten på et areal kan ophæves, hvis det ikke længere er egnet til skovdrift. Det vil medføre et krav om plantning af skov på et andet og større areal. På den måde sikres det, at det samlede skovareal bevares og forøges. Der gives tilskud til pleje af naturområder i fredskov, fordi der her findes gode levesteder for de vilde planter og dyr.

Natur- og Vildtreservater

Natur- og vildtreservater er fristeder, hvor bestande af fugle, pattedyr og planter sikres. I de seneste år er netværket af reservater blevet udvidet med omkring 50 nye områder, og der er i dag over hundrede natur- og vildtreservater på cirka 300.000 ha. Mere end 90% af reservaternes areal er til havs eller vådområder.

§3 - områder

Naturbeskyttelseslovens §3 er en paragraf, der generelt beskytter alle moser, områder med overdrevsvegetation, ferske enge, strandenge, strandsumpe og heder på mere end 2.500 m².

Derudover alle søer og vandhuller over 100 m², samt alle udpegede vandløb. Beskyttelsen betyder, at driften af områderne ikke må intensiveres i forhold til niveauet, da beskyttelsen trådte i kraft, og at områdernes tilstand ikke aktivt må ændres.

Naturbeskyttelsesloven §4 beskytter også de fleste sten- og jorddiger mod ødelæggelse.

Fig 1:

§3-områdernes andel af de tidligere amters areal

Amt	% andel §3-områder af arealet
Hørsholm Kommune, uden andel Sjælsø	5,1
Hørsholm Kommune, med andel Sjælsø	9,0
Storstrøm	3,9
Bornholm	3,9
Frederiksborg	4,9
Vejle	5,1
Vestsjælland	5,1
Sønderjylland	5,2
Fyn	5,3
Århus	6,0
Ringkøbing	9,4
København	10,4
Viborg	11,0
Ribe	12,6
Nordjylland	13,4
Hele landet	9,3

EF - Habitatdirektivet

Ordet habitat betyder levested og bruges i denne forbindelse om dyr og planters levesteder. Habitatdirektivet fra 1992 forpligter EU's medlemslande til at bevare naturtyper og arter, som er af betydning inden for EU. Beskyttelsen består især i, at man udpeger beskyttelsesområder, de såkaldte habitatområder, hvor man skal sikre eller forbedre forholdene for en række naturtyper og arter. I Danmark er der udpeget 254 hav- og landområder efter habitatdirektivet, med et samlet areal på cirka 11.100 km² (land og hav).

EF - Fuglebeskyttelsesdirektivet

Fuglebeskyttelsesdirektivet fra 1979 har som formål at beskytte og forbedre vilkårene for de vilde fuglearter i EU. I Danmark er der siden 1983 udpeget 113 områder efter direktivet, fortrinsvis på havet. Direktivet skal sikre fuglenes yngle- og levesteder og, at der bliver fastsat regler for hvilke fuglearter, der må jages og hvilke jagtmetoder, der må bruges. Alle fuglebeskyttelsesområder er også omfattet af habitatdirektivet.

Natura 2000

EU har en overordnet målsætning om at stoppe forringelser af biodiversiteten senest i 2010. Ét af de vigtigste midler til at opfylde denne målsætning er de såkaldte Natura 2000-direktiver. Habitat- og fuglebeskyttelsesområderne under Natura 2000 danner tilsammen et økologisk netværk af beskyttede naturområder gennem hele EU. I Danmark kaldes områderne også for internationale naturbeskyttelsesområder, og her indgår også Ramsarområderne.

Ordforklaring

Biotop

Afgrænset leveområde der er karakteristisk for dyre- eller plantearter som er tilpasset områdets særlige levevilkår.

Dødis

Del af en gletscher, som ikke er i bevægelse. Større isklump indlejret i morænen. Smeltningen af de sidste dødisklumper efterlader ofte vandfyldte dødishuller.

HUR

Hovedstadens Udviklingsråd (nedsat pr. 31.12.2006)

Moræne

Blanding af sten, grus, sand og ler, som istidsgletscherne aflejrede.

Rødliste

Oversigt over plante- og dyrearter, som inden for et afgrænset geografisk område (f.eks. et land) er forsvundet i nyere tid, i fare for at forsvinde, eller sjældne. De arter, som er anført på listen, skal gennem målrettet naturforvaltning og planlægning gives mulighed for at genetablere eller konsolidere sig.

Sediment

Aflejret materiale

Spredningsområder

Sammenhængende eller nært liggende små naturområder, som kan bruges af det åbne lands dyr og planter, når de skal sprede sig i landbrugslandet og mellem arealer med stor naturmæssig værdi.

Litteraturliste

Danmarks Statistik: www.dst.dk/upload/b_kommunalreform_rev_tirsdag_22_februar.pdf, diverse om kommunalreformen

Fredning af arealer ved Sjælsø. (Bevaring af landskabeligheden og udsigterne til søen). Overfredningsnævnet 11. juli 1950. (suppleret af Overfredningsnævnet 17. november 1961, som følge af Sjælsmarkvejs omlægning).

Fredning af arealer ved Sjælsø Østende. Naturklagenævnet 30. juni 2006.

Fredning af Høvelte-Sandholm-Sjælsmark Øvelsesplads i Allerød, Hørsholm og Birkerød kommuner. Fredningsnævnet 17. november 2000 og 7. maj 2003.

Fredningsdeklarationer om fri udsigt fra Strandvejen over Øresund. Fredningsnævnet 16. maj 1918, 23. august 1918 og 12. september 1919.

Fredningsforslag i Hørsholm Kommune, Usserød Ådal. Hørsholm Kommune og Danmarks Naturfredningsforening, juni 2006.

Fugletælling Høvelte Øvelsesterræn 1986-2000. Georg Hoffmann, rapport, ikke publiceret. 2001.

Handlingsplan for forskønnelse af Usserød Å. Hørsholm Kommune. August 2001.

Hørsholm Kommune: Helhedsplan 2005-2016, Hovedstruktur.

Hørsholm Kommune: Helhedsplan 2005-2016, Rammer for lokalplanlægning.

Kommunalreformen - kort fortalt. Indenrigs- og Sundhedsministeriet. 2005.

Kommunernes Landsforening: <http://www.kl.dk/217424/>. Indgang til KL's arbejde med opgave- og strukturreformen.

Kommunernes landsforening. Opgavefordeling i den nye offentlige sektor. Notat 19.11.2005.

Lov om naturbeskyttelse. Lovbekendtgørelse nr. 884 af 18/08/2004.

Oversigt over love til udmøntning af kommunalreformen. Indenrigs- og Sundhedsministeriet. 2005.

Pilotprojekt Nationalpark Kongernes Nordsjælland. Styregruppens samlede rapport til miljøministeren. Juni 2005.

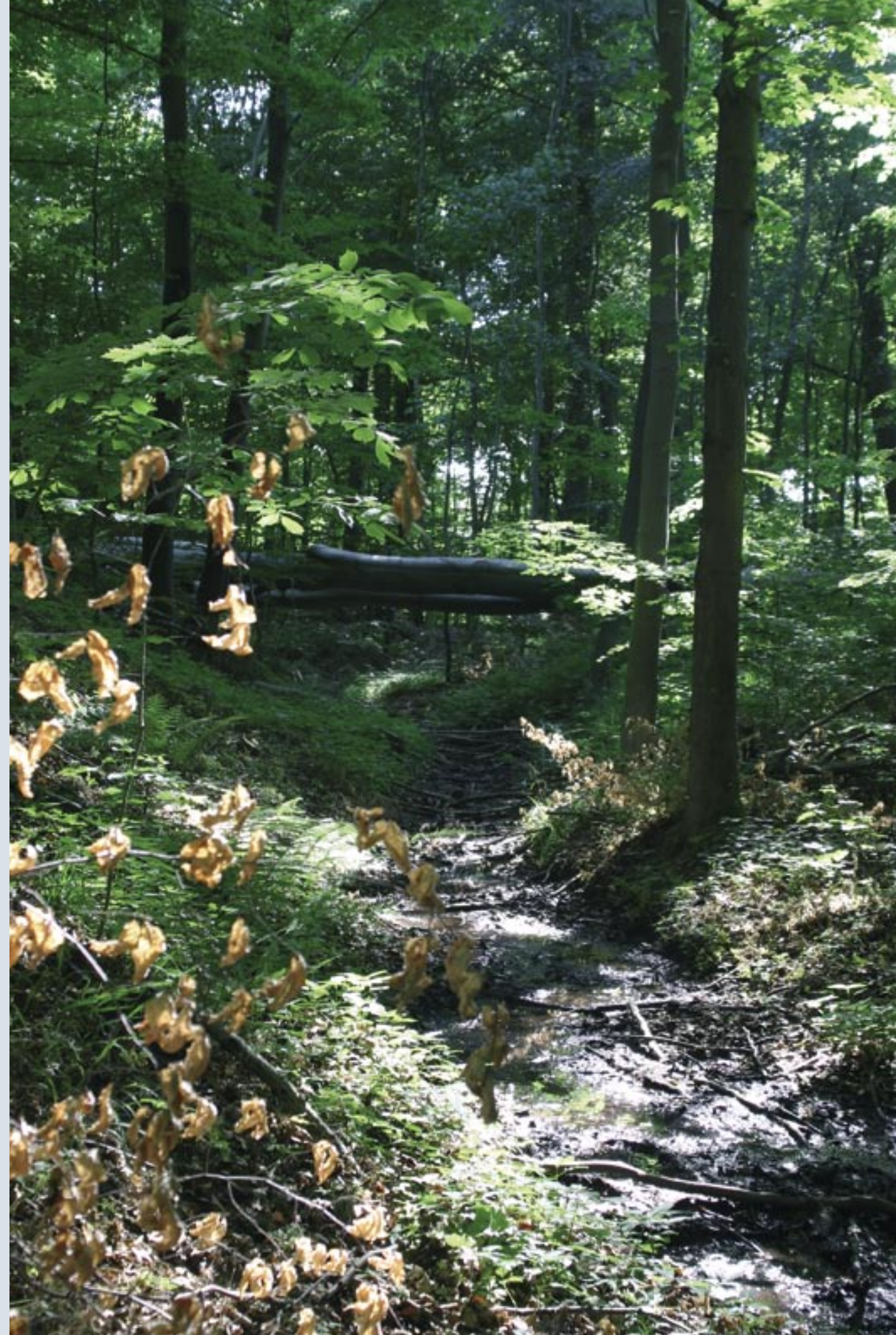
Plejeplan for Mikkelsborg Strandpark. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, Kronborg Statsskovdistrikt. November 2004.

Regionplan 2005 for Hovedstadsregionen. Visioner og hovedstruktur. Retningslinjer og redegørelse. Hovedstadens Udviklingsråd, december 2005.

Rødliste 1997 over planter og dyr i Danmark. Miljø- og Energiministeriet. 1998.

Sjælsø 1995-2002. Vandmiljøovervågning nr. 11. Frederiksborg Amt, Teknik & Miljø, 2005.

Statusrapport for Usserød Å projektet. Udkast. Frederiksborg Amt, Hørsholm Kommune, Karlebo Kommune, Birkerød Kommune, PH-Consult. Arbejdsgruppen. August 2005.

Folehaveskoven

Tekst: Afdelingsbestyrelsen i Hørsholm. Støttet med tilskud fra tips- og lottomidler til friluftslivet.
Foto: Peter Skat Nielsen, Kenneth Johansson, Bo Lindhardt, Hørsholm Kommune.
Kortgrundlag: HUR: Regionplan 2005, hvor kort er gengivet med Kort- og Matrikelstyrelsens tilladelse G1.3-00 ©: HUR Plan GIS.

Hørsholm

- hvor to naturparker
mødes med Øresund

